

Дата: 22.04.2025р.

Урок: Мистецтво

Клас: 9-Б

Тема. Збереження мистецьких надбань: бібліотеки.

Мета: Розширити знання учнів про виникнення бібліотек, їх значення в житті людства сьогодні, прищеплювати любов до мистецтва; розвивати естетичний смак, розширювати ерудицію, виховувати інтерес до мистецтва, сприяти духовному вихованню учнів.

Тип уроку: комбінований

Хід уроку

Перегляд відеоуроку за посиланням <https://youtu.be/ATK155CM6Y8> .

1.Організаційний етап. Вітання.

2.Актуалізація опорних знань.

- Сукупність цінностей, успадкованих суспільством від попередніх поколінь...
- Скільки пам'яток культурно-історичної спадщини перебуває в Україні на державному обліку...
- Один із найбільших художніх музеїв світу — розташовано в центрі Парижа у старовинному королівському палаці...
- Один з найбільших музеїв європейського образотворчого мистецтва, розташований в столиці Іспанії - Мадриді...
- Який музей зображено на малюнку?

3.Мотивація навчальної діяльності. Повідомлення теми уроку.

4. Вивчення нового матеріалу.

Книга – одне з найбільших чудес, створеною людиною. З тих пір, як люди навчилися писати, свою всю мудрість вони довірили книгам. Книги відкривають нам світ, допомагають уявити минуле, заглянути в майбутнє.

Грецьке "біблію", латинське "лібер", семітське "сефер", арабське "кітаб", подібно слов'яно - балтійському "книга", трактується однаково: предмет; твір або частина твору.

Шлях розвитку книги був довгим і складним. Який тільки матеріал не використовували люди для виготовлення книжок: каміння, глину, листя та кору дерева, шкіру тварин, бамбук, папірус, шовк, метал.

Довіряючи всі свої знання і досвід книгам, люди навчилися зберігати їх. Скарбницями книг називають бібліотеки. У перекладі з давньогрецької мови

слово “бібліотека” означає приміщення, де зберігаються книги (“бібліо” – книга, “тека” – сховище).

ПЕРШІ ДАВНІ БІБЛІОТЕКИ

Перші підручники клинопису, складені в XVI в. до н.е., збереглися майже без змін понад тисячу років і знайдені при розкопках бібліотеки Ашшурбаніпала, створеної однією з найвпливовіших імперій того часу, яка розташовувалася у місті Ніневе. У фондах бібліотеки було від 5 000 до 25 000 глиняних табличок з клинописними текстами. Свого часу це була найбільша бібліотека Давнього Сходу. Відкриття бібліотеки у XIX столітті мало величезне значення для розуміння культур Месопотамії та для дешифрування клинопису.

Серед знайдених там текстів є і знаменитий епос про царя Гільгамеша – історія про людину, який пустився після смерті свого друга в мандри, щоб знайти причину, по якій люди повинні вмирати.

Бібліотеки Давнього Єгипту пережили свій раскат в II тис. до н.е. Вони розмішувалися по всій країні, в палацах і храмах, а також в своєрідних центрах духовного життя еліти – «будинках життя». Однією з найбільш відомих храмових бібліотек була бібліотека при храмі Рамазотум, заснованому близько 1300 року до н.е. царем Рамзесом II. При вході в бібліотеку Рамзеса був напис – «Алтаня для душі». У Стародавньому Єгипті були бібліотеки, які називалися «будинками папірусу». Для писем використовувався папірус, книга з нього зберігалася в шкірях і глиняних плетених або в спеціальних судочках. Книги порівнювали з гірми.

Бібліотека Аристотеля в Лікеї

(район Афин, до якого в античній філософії чинив великий вплив) налічувала десятки тисяч рукописів. В Лікеї також брав участь Олександр Македонський - учень Аристотеля. Після смерті Аристотеля (321 до н.е.) бібліотека стала частиною особняку, навчальним закладом, комплексом - Музейона (храму Муз) створеного Теофрастом, учнем і послідовником філософа. Тут жили всі такі як великий Евдоким - найкращий учень, виступав приміщення для викладачів, сад для прогулянок.

Александрійська бібліотека - найбільша та найвідоміша бібліотека періоду елітизму, була заснована та діяла при Александрійському музеї, або музеумі (Синет). Заснована, як вважається, Птолемеєм на початку 3 ст. до н.е. Книжковий фонд Александрійської бібліотеки складався з грецької та перелічної східної літератури (про кількість книг відомо рідко, від 50 до 700 тис. рукописів, що на той час було найбільшою колекцією у світі.)

Олександрійська бібліотека в Александрії, Египет, реконструкція з рукопису С. Гуттенберга

Перші книги, схожі на сучасні, з'явилися приблизно в I столітті нашої ери. Вони виготовлялися з дерева. Називалися вони кодексами (в буквальному перекладі - книга з дерева). На сторінки дощечки наливали розплавлений віск і, поки він був ще м'яким, розподілювали його. За застиглому воску писали гострою металевим паличкою. Кілька дощочок з'єднувалися шнурком в паличку.

У період середньовіччя книги писали тільки в монастирях. Там же збиралися бібліотеки. У 1250 р. засновано Паризький університет (перший світський університет у Європі) і при ньому бібліотеку. В епоху відродження для бібліотек почали будувати розкішні будинки. Бібліотека Лауренціана у Флоренції збудована за волею Мікеланджело.

Бібліотека Лауренціана у Флоренції. Читальня зала архітектора Мікеланджело

У 1753 р. була заснована у Лондоні Бібліотека Британського музею. За даними 1972 р. фонд нараховував 8,5 млн. книг, більш 20 тис. екземплярів рукописів на європейських мовах, багато літератури на східних мовах.

Найбільші бібліотеки світу й України

Бібліотека Конгресу США

Національна бібліотека США, найбільша книгозбірня світу. Обсяг фондів – більше 150 000 000 одиниць, з яких книг близько 36 000 000. Бібліотеку було відкрито в 1800 році. Вона має 18 читальних залів на 1450 читачських місць. Бібліотека Конгресу має величезну кількість рідкісних та особливо цінних видань і документів. Зокрема тут зберігаються рідкісні видання грецьких і латинських авторів, таких як Платон чи Пліній. Також тут зберігаються твори епохи Відродження (Мікеланджело, Леонардо да Вінчі, Данте, Петрарка, Ренессанс) та ін.

Королівська бібліотека Данії

Бібліотека заснована близько 1648 року королем Фредеріком III на базі великої колекції європейських творів і являє собою найбільшу бібліотеку Скандинавії. Обсяг фондів – близько 35 100 000 одиниць, з яких книг близько 6 000 000 шт. Тут зберігаються оригінальні манускрипти Ганса Християна Андерсена.

Британська бібліотека

Національна бібліотека Великої Британії. Була заснована у 1753 році. Обсяг фондів – більше 170 млн. одиниць, з яких близько 350 тис. манускриптів, найстарішим з яких приблизно 4000 років. Тут зберігаються рукописні партитури Баха, Моцарта, Малера, рукописи Леонардо да Вінчі, «Діамантова сутра» – найдавніша друкована книга у світі та ін.

Публічна бібліотека Нью-Йорка. США

Американська книгозбірня, в якій зберігається одна з найкращих колекцій книг у світі та яку відкрито в 1895 році. Головний читальний зал бібліотеки тягнеться майже двома кварталами міста. Обсяг фондів – близько 53 000 000, з них близько 20 400 000 – книги.

Національна бібліотека Франції. Париж.

Найбагатше зібрання франкомовної літератури у світі й найбільша національна бібліотека Франції, заснована 1268 року, одна з найстаріших в Європі. Обсяг фондів – близько 40 000 000 одиниць, з яких близько 14 000 000 книг.

Національна парламентська бібліотека Японії. Токіо

Центральна державна бібліотека Японії. Заснована 1949 року. Призначена для використання депутатами японського Парламенту, а також громадянами Японії й інших країн. Єдина японська бібліотека, яка згідно з законом зберігає усі японські друковані видання, аудіо та відеозаписи, опубліковані після Другої світової війни. Обсяг фондів – близько 35 600 000 одиниць.

Центральна бібліотека Канзас-Сіті, США

Стала справжньою окрасою міста і своєрідним архітектурним шедевром, відомим під назвою «Книжкова полиця». Її екстер'єр складається з 22 книг, популярних серед мешканців міста. Висота книжок-колонн становить більше семи метрів, а ширина – 2 метри. Серед безліччя назв книг, що розповідають про історію і культуру Канзас-Сіті, творчість таких класиків, як Шенон, Дікенс, Лордс та ін. Унікальний проєкт забрав цілий квартал міста. Цікаво те, що сама бібліотека була відкрита більше 100 років тому (у 1873р.) і тодішній планувалася зовсім в іншому місці. На сьогоднішній день цю сучасну бібліотеку, в арсеналі якої 2,5 млн. книг більше, 24 млн. відвідувачів на рік.

Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка, Львів, Україна

Найстарша бібліотека України — Наукову бібліотеку Львівського національного університету імені Івана Франка. Вона заснована в 1638 році в якості бібліотеки львівського Вулицького колегіуму. Фонд налічує три мільйони видань. У XVIII столітті тут не просто зберігали книги, а виконували інтелектуальну роботу, яку, між іншим, зобов'язували рогуперно підтримувати підній фінансовий стан читальні похородами.

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського, Київ, Україна

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського налічує у своєму фонді близько 16,5 млн. книг. Бібліотека імені Вернадського входить до числа найбільших національних бібліотек світу. Вона є також найбільшою бібліотекою за своєю площею в Україні – 27 поверхів будівлі цьому волею підтвердження. А ще універсальними інформаційними ресурсами, які тут зберігаються, користуються близько 500 000 читачів.

Харківська державна наукова бібліотека імені В.Г.Короленка

Друга за значенням після бібліотеки ім. Вернадського у Києві бібліотека України. Створена в 1886 році як Харківська громадська бібліотека. До послуг читачів 12 читальних залів на 524 місця. В бібліотеці зберігається 25 тисяч рідкісних видань, прикрас і видань газети Корія Маркса, Богдановича Леніна, книги 15—18 століть, іноземними мовами та мовами народів СРСР, серед них: «Апостол» надрукований Іваном Федоровим 1574 року, «Анфологон», друк Києво-Печерської лаври, 1618 р. та ін.

Одеська національна наукова бібліотека

Перша публічна книгозбірка України, відкриття якої стало початок заснування публічних бібліотек України. Заснована у 1829 році. Свідомо з найкращих зразків бібліотечної архітектури країни в стилі неокласицизму. Фонд Одеської національної наукової бібліотеки — універсальний, нараховує близько 5 млн. документів українською, російською, англійською, французькою, німецькою, польською, чеською та іншими мовами, в тому числі понад 200 тисяч рукописів, стародруків, рідкості та цінних видань.

Фізкультхвилинка для очей <https://youtu.be/ppJMxREw5-I>.

5. Підсумок уроку.

- Якими країнами, містами ми подорожували?
- Про які бібліотеки світу ми сьогодні дізналися?

6. Домашнє завдання. За вибором: 1. Подумайте і запропонуйте 22 книги, які варто поставити на «стіну-полицю» бібліотеки, якщо б її будували в нашому місті. 2. Знайдіть в інтернет-ресурсах інформацію про незвичайні бібліотеки світу. Роботу надішліть на платформу HUMAN або на електронну адресу вчителя ndubacinskaa1@gmail.com. Бажаю успіхів!

Рефлексія

Повторення теми “Постмодернізм”.